

دو الگوی جدید پیشنهادی مرکز پژوهش‌های مجلس برای سربازی در ایران

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی ضمن بررسی کلان سیستم خدمت وظیفه عمومی و الگوهای نوین خدمتی با رویکرد آینده پژوهی، دو الگوی خدمت علمی - تخصصی (حرفه ای) و خدمت داوطلبانه - بسیجی چابک را به دلیل ظرفیت‌های بالای بهره وری مورد تاکید قرار داد.

همشهری آنلاین: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی ضمن بررسی کلان سیستم خدمت وظیفه عمومی و الگوهای نوین خدمتی با رویکرد آینده پژوهی، دو الگوی خدمت علمی - تخصصی (حرفه ای) و خدمت داوطلبانه - بسیجی چابک را به دلیل ظرفیت‌های بالای بهره وری مورد تاکید قرار داد.

به گزارش روابط عمومی مرکز پژوهش‌ها، دفتر مطالعات سیاسی این مرکز با توجه به مبانی نظری و رویکردهای نوین در عرصه خدمت نظام وظیفه و اهمیت تحولات و تغییرات عقلانی متناسب با شرایط زمان و مکان و الزامات فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و به ویژه امنیتی - دفاعی، با ملحوظ نظر قرار دادن مولفه اساسی آینده جمهوری اسلامی ایران در ابعاد و عرصه های مختلف و روندهای پیچیده و چند بعدی داخلی - منطقه ای و جهانی و همچنین با عنایت به اشکالات و کاستی های شایان توجه در وضعیت کنونی سیستم خدمت وظیفه عمومی در ابعاد گوناگون که نتیجه آن کاستی بهره وری در این سیستم است، سیر تحولات و تاریخچه خدمت وظیفه عمومی را در ایران و جهان بررسی کرد و با بیان این مطلب که همه بررسی ها و مطالعات بیانگر پیدایش تغییرات و تحولات بسیار اساسی در رویکردها و سازوکارهای سربازی در میان کشورهای مختلف به ویژه کشورهای توسعه یافته می باشد افزود: نقش و تاثیر شگرف فناوری های نوین نظامی الزامات نوینی را در رابطه با فلسفه سربازی پدید آورده است و بسیاری از کشورها با مطالعات تطبیقی و بررسی هزینه های اقتصادی و اجتماعی سبک های سنتی سربازی با سبک های نوین و سنجش هزینه - فایده اقدام به ایجاد تغییرات و تحولات منطقی در سیستم سربازی کرده اند و واقعیت این است که تاریخ مصرف سربازان وظیفه ای که صرفا به مأموریت های خدماتی و نگهداری و غیرتخصصی به سبک سده های گذشته می پردازند خاتمه یافته است و به تعبیر تحلیلگر بلژیکی مرکز مطالعات سیاسی اروپا در مصاحبه با شبکه REF/RL سلاح های جدید نظامی فقط توسط سربازان حرفه ای کاربرد پیدا خواهد کرد و نه سربازان وظیفه ای که فقط قرار است به مدت یک سال و یا کمتر خدمت کنند .

استفاده از سربازان وظیفه برای به کارگیری تکنولوژی های نوین، ایده خوبی نیست. نکته شایان توجه دیگر در همین رابطه مقوله چابک سازی سازمان ها و نیروهای مسلح می باشد که در بسیاری از کشورها به منظور افزایش کارآمدی نیروهای مسلح در حال انجام است و به نظر می رسد حرفه ای شدن نیروهای مسلح و اصل چابکی در قالب های سربازی وظیفه با شکل سنتی و قدیمی آن در تقابل می باشد. در یک مطالعه و بررسی علمی انجام شده در خصوص خدمت نظام وظیفه در 197 کشور جهان نتایج زیر در قالب شش مدل خدمتی به دست آمده است که بدین شرح است:

در 112 کشور جهان (57 درصد کشورهای مورد مطالعه) اساسا سربازی اجباری وجود ندارد.

28 کشور سربازی اجباری یک سال و کمتر دارند که 14 درصد حجم نمونه را شامل می شود.

20 کشور یا حدود 10 درصد حجم نمونه سربازی اجباری 18 ماه و یا بیشتر و غیرانتخابی همراه با به کارگیری در امور عملیاتی نظامی دارند.

14 کشور (7 درصد حجم نمونه) فقط سربازی انتخابی دارند.

15 کشور (8 درصد حجم نمونه)، از ترکیب نیروهای داوطلب و اجباری استفاده می کنند.

و بالاخره 8 کشور (4 درصد نمونه مطالعاتی) صرفا در امور مدنی یا به صورت نظامی غیرمسلح از نیروی سرباز استفاده می کنند.

مرکز پژوهش ها در ادامه مزایا و مطلوبیت های سربازی داوطلبانه بسیجی محور و نیز حرفه ای را برای کشور بدین شرح برشمرد:

الف- مزایا و مطلوبیت های سربازی داوطلبانه بسیجی محور عبارتند از :

1- همسویی این مدل و الگو با نظام معنایی و گفتمان انقلاب اسلامی ایران که در آن حاکمیت فرهنگ و ارزش های اسلامی از یک سو و رضایت مردم و سرمایه اجتماعی محور تصمیم گیری ها قلمداد می شود.

2- بروز و ظهور عنصر حق انتخاب و اختیار که در بعد داوطلبانه بودن خدمت معنا و مفهوم پیدا می کند.

3- بروز و ظهور کرامت انسانی و عزت نفس و شخصیت سربازان.

4- زمینه سازی برای افزایش نرخ بهره وری خدمت سربازی در کشور.

5- بهره گیری فعال از توانایی ها و تخصص های داوطلبان در طی خدمت.

ب - مزایا و مطلوبیت های سربازی حرفه ای (علمی - تخصصی)

1- حذف قاعده اجبار و تکلف از سربازی.

2- ارزش یافتن تخصص و کارآمدی در دوره سربازی.

3- امکان ارتقای عزت نفس و منزلت اجتماعی سربازان.

4- تغییر نگاه و رویکرد جامعه نیروهای مسلح به سربازان از نیروهای ضعیف و مسلوب الاراده به نیروهایی همسان سایر درجه داران و افسران نیروهای مسلح.

5- زمینه برای صرفه جویی اقتصادی و مالی در نیروهای مسلح به دلیل امکان استفاده از این سربازان پیمانی و حرفه ای پنج ساله - ده ساله و 15 ساله و نهایتا 20 ساله.